

НАРОД

Руковиси се не враћају!

Оглеси и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

Народ излази свакога дана по подне.
Платоварија се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЧЕВИЋ

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ И ЗАКОНОДАВСТВО

«Довољено је надати се, да ће ускоро глас хиџијеничара постати претекан у друштву и да ће он моћи, уместо да формалне захтеве, дистрибути законе.»

PROUST

Светски рат је извршио неоплаћено једну функцију у схватању Никад држави није јаснија потреба привил. снажних и споробних грађана него време ов борбе на- ст. Из тога факта се за државе нова дужност према грађанима. Држава мора да буде у своје руке створи о здрављу широке масе народа; хиџијенски принципи морају ући у државне законе.

Србија, нарочито, има две задатке према државном и роду србом. Држава има да иницијативу, да организује хиџијену и здравље народног здравља, да пружи средства за тај посао. Она државним администрацијом има да одређи административним установама дужност рада у овом погледу, да прецизирају потребне установе, предвиди средства, контролише рад.

Наш санитарски закон грађан још пре неколико десетина година, био је недовољан и није одговарао на потребама медицинских наука ни за прилике пре рата. То се увидело и овда. Нешто покушавало на измештама, али се ништа значајно није урадило. Будитим данашње прилике нашег народа у- чињиле су старање о здрављу народа нај- значајном потребом уну-

дизање народног здравља не значи само један закон. Целокупан друштвени живот стоји у тесној вези са народним здрављем. И зато у све законе, који имају, да регулишу извесне односе друштвено, привредне, трговачке, грађевинске и т. д. морају се уносити и одредбе, које су у сагласности са јавном хиџијеном и социалном медицином. На пр. Закон о радњама, ако не садржи одредбе о хиџијенским радионицама, заштити од претеране експлоатације радне снаге, ако не регулише трајање рада, ако не штити децу и жене, ако не предвиди осигурање радника и њихових породица у случају болести и смрти и т. д. — био би антисоцијалан закон. Или један грађевински закон, који не би поставио минималне хиџијенске захтеве при зидању грађевина за становање — не би одговарао модерним схватањима. И тако даље. С в у г д е овде има да се припише јавно хиџијени и свуда где им ју да се узаконе њени принципи, ако се жели подизање народа.

Тако је санитарско законодавство двојак: непосредно, санитарски закони, који се односе на организацију, рад и средства јавне хиџијене, профилаксе и лечења болести; посредно, сви закони, којима се регулишу односи друштвени морају да садрже у себи одредбе социално-медицине и хиџијене, а које се тичу заштите здравља у специјалним односима,

које тај закон регулише. На једно ни друго не постоји у нас. А после рата ће бити потребно сва средства државна и свемоћи употребити на опорављање народно. Први постулат овога поста јесте здравље народно. Ми морамо да узимамо у зградњу нашег законодавства нове стубове, хиџијене и социјалне медицине, ако желимо здрав и снажан народ под том зградом.

Није ни прост ни лак ово посао. Маса материјала има да се проучи, да би се дошло до најцелисходнијих синтеза у један закон. На лекарима у првом реду лежи проучавање ових питања и тражење начина за њихово најбоље решење. Лекарима имају важан социјално-медицински задатак за Српски народ после рата, јер су они у првом реду позвани, да лече невоље, које је рат навео народу, на њих ће доћи, да организују рад да га руководе, да потпомажу репродукцију, подижу. Да ли ће за ове велике и важне националне задатке лекари бити спсобни, ако се још сад све ово не претресе, за све се не пронађу најцелисходнија решења, потраже средства за организацију? Лекарима ће учинити неопростими грех према своме народу, ако се врате у Србију са истим дужностима према њему, које су имали пре рата. Лекарима морају не само да лече болесне, они имају задатак за будућност Србију да подижу, да опорављају. То је немогуће, ако се лекари прво не органи-

зују, те претресе сва питања и створе планове за рад, пројекте организације, установа и закона. Лекарско друштво потребније је од свих осталих, која су до сад васкрснула, па ипак још се не појављује.

Зашто то?
Др. Ст. З. Миловић.

ТУРСКЕ ФАНТАЗИЈЕ

Цирих. — «Форвертс» публикује турске «ратне циљеве», које је објавио цариградски «Вакат». Ево тих фантастичких циљева: 1) Потпуна евакуација свих турских територија од стране непријатеља; 2) Успостављање отоманског суверенитета над Египтом и над областима Црног мора; 3) Да на престо Крима дође један турски принц, на престо Бурџијанске земље је један немачки принц, а реду земљорадничка на престо Јерменије је један аустријски надвојвода; 4) Да Аустрија не штрајкови узму исте евакуише северну Италију док Италија не потпуно врати Турској Киренаику, Додеканез и Триполитију; 5) Да се Турци поврате острва кивати експлозија.

ИТАЛИЈАНСКИ ФРОНТ

Лондон. — Италијанска победа на Пјави узима све веће размере. Аустријска је војска у потпуном повлачењу и сва тежина њеног поразу није још позната. Непријатељ је потпуно евакуишао Монтело; био је принуђен да напусти све положаје на брду, на којима се осам дана очајно борно, и повукао се на другу страну реке.

Италијани су поставили два моста на Пјави и по-

дигли још друге. Да ли је победа на Пјави узима све веће размере. Аустријска је војска у потпуном повлачењу и сва тежина њеног поразу није још позната. Непријатељ је потпуно евакуишао Монтело; био је принуђен да напусти све положаје на брду, на којима се осам дана очајно борно, и повукао се на другу страну реке.

Онда се лагано движе ка столице, ухвати ме за руку и изађосмо у ходник. Он је ишао према мном тихо, на претима, као да се бојао, да кога не разбуди држећи у руци свећу, која је бацала дуге првенкасте сенке по андосима и своду. — Хајдемо! — рече он и поче да откључава запустелу врата у левом зиду, превучена дебелом сивом пауцином.

ФЕЛТОН

ДЕДА МИХАЈЛО

Ужас! Преда мном лежао је у крици Мика... Ужасно миришљао зенице, па ме гледао... Грозан је био тај човек! И данас га видим у сваком углу ове куће... Мика је још увек текао из рана. Метнух ухо на његове груди — срце му је куца... Око нас нигде није било никога... Старце грбе врло и гледале су ме као да сам нешто зверје. Искусних руку чело из руку и утепух у мрак. Дуго сам трепкао као луд и негде путем... Кад сам дошао к светлу, био је дан. Људа су ме гледали поред мене у погледу, опрезно ме обилазили, да сам нешто зверје. Онда се лагано движе ка столице, ухвати ме за руку и изађосмо у ходник. Он је ишао према мном тихо, на претима, као да се бојао, да кога не разбуди држећи у руци свећу, која је бацала дуге првенкасте сенке по андосима и своду. — Хајдемо! — рече он и поче да откључава запустелу врата у левом зиду, превучена дебелом сивом пауцином.

Поча ме силно трести грозница, да сам све одевао од земље. Хтедох једаред да се дигнем, али ме изадоше ноге и руке и ја се стропоштах на земљу. Неко ми приђе иза леђа и ухвати ме за раме. — Сине! — зачуо сам глас материн и ударих лице о земљу. — Пробудих се сво у оној соби... Тамо у десном углу био је кревет. Мати је седела крај мог кревета и страшно ме гледала... Овде се деда упиљиво угањо собе, страшно, луђачки избуљено очи, укочене и светле као од ствела. Мени се на темењу коси дигла у нос. Усне су дедине дрх-

лазно споља кроз отворена врата. Соба је изгледала као гробница. У једном углу стајао је размештен кревет, превучен пријам велом паучином. Он је подсећао на мртвачки сандук у запустелој костурници. Мени пређе преко леђа језа. — То је Микина соба. И за његове смрти она је затворена и педесет година нико није до данас овамо улазио. — Ужасно! — оће ми се нехотице тежак удах. Он на изласку опет затвори врата ове собе и ми се вратисмо у средњу собу. — Сад ми је лакше... рече, нагло удишући ваздух, као да је тај час изашао из тамнице у слободу. Зенице му се неприродно рашириле, а очи су му биле избуљене као у сонне. Чело му се малотек разведрило, по мршине дрте лица, остале дубоко у вожи, остале доше испомичне и оштре.

